

VEŠ DĚTSKÁ (PEDICULUS CAPITIS)

Co je veš dětská?

- Veš dětská je bezkřídlý hmyz, který žije pouze ve vlasech lidí, nejčastěji dětí ve věku 6-15 let. Bodá a saje krev. Délka jejich těla se pohybuje mezi 2-3,5mm.
- Samička klade vajíčka, zvaná hnidy, která přilepuje pevným tmelem na vlasy, těsně u pokožky. Vajíčka vši jsou ve srovnání s velikostí jejich těla poměrně velká, asi 0,8 mm dlouhá. Z hnid se již za 7 dní vylíhnou larvy vši, které začínají ihned bodat a sát krev.
- Mezitím vlas trochu povyroste, ale prázdné vaječné obaly zůstávají pevně přilepeny a s vlasem postupně odrůstají. Jestliže je délka vlasu mezi přilepenou hnidou a pokožkou větší než 1 cm, jsou hnidy s největší pravděpodobností mrtvé nebo již vylíhlé.
- Čerstvě vylíhlé larvy vši jsou světle zbarvené a jen asi 1mm dlouhé, a proto se snadno přehlédnou. Než dospějí, třikrát se svlékají. Celý jejich vývoj proběhne za 17-25 dní, samičky se dožívají 3-5 týdnů a během života naklade každá z nich 50-150 vajíček. Larvy i dospělé vši sají krev nejméně 3krát denně.

Jak se veš dětská přenáší a projevuje?

- K přenosu vši dochází při těsném kontaktu s napadenou osobou, nejčastěji mezi příslušníky rodiny, mezi sourozenci, spolužáky ve škole nebo při letních a zimních rekreačních pobytech dětí.
- Přítomnost vši se projevuje nadměrným svěděním hlavy. Někdy bývá nápadnějším příznakem lechtání, působené prolézáním vši mezi vlasy, nejčastěji po večerním ulehnutí do postele. Napadené děti bývají neklidné, trvale nevyspalé, ve škole nepozorné.
- Veš dětská v našich podmínkách nepřenáší žádné původce infekčních onemocnění a zpravidla nepůsobí jiné objektivní potíže. Zavšivenost je především problém společenský, napadené dítě se cítí nečisté, ponížené a vyloučené nejen ze společnosti svých vrstevníků, ale i dospělých (učitelů, příbuzných apod).

Jak se lze vši dětské zbavit?

- Spolehlivým důkazem zavšivenosti je nález živých vši při vyčesávání (nejlépe hustým hřebenem „všiváčkem“) nebo při prohlídkách vlasů.
- Hnidy se vyskytují nejčastěji na vlasech za ušima. Hnidy z vlasů nelze odstranit žádným přípravkem, lze je jen mechanicky vyčesat, napadené vlasy jednotlivě vystříhat nebo nechat odrůst.

- Jediným možným preventivním opatřením proti vši dětské jsou časté prohlídky vlasů a v případě nálezu vši neodkladné odvšivení.
- Veš dětská vzdoruje všem běžným hygienickým úkonům, jako je běžné česání a mytí vlasů. K jejich odstranění je nutné používat přípravky k tomu určené. Používáním jiných prostředků (nejznámější je např. petrolej) může ohrozit zdraví.
- Odvšivovací přípravky jsou podle zákona léčivem, a proto jsou prodávány v lékárnách i bez lékařského předpisu. Jde například o šampón Parasidose, přípravky – Pedicul Hermal, Diffusil BF, Paranit spray, Deparol, Pedicap OL, Barny's effective, Jacutin gel, Defence spray, Eliminátor vši (jen na již propuklé vši), Hedrin a Hedrin spray. Všechny přípravky je nutné používat přesně podle připojených návodů výrobce.

Jak postupovat ve školách a školských zařízeních?

- **V případě výskytu pedikulózy ve škole je naprosto nezbytná spolupráce s rodiči (zákonnými zástupci) všech dětí. Učitelé sami nemohou dětem hlavy plošně kontrolovat, aby nerozšířili pedikulózu na další děti, ale mají informovat co nejdříve po zjištění nákazy jak rodiče daného dítěte, tak rodiče ostatních žáků. Zbavit děti vši je povinností rodičů, nikoliv školy a jejích pedagogických pracovníků.**
- **Škola může po rodičích požadovat podepsané čestné prohlášení, že svému dítěti prohlédli hlavu dle pokynů a posílají dítě do kolektivu dětí školy nezavšivené tj. zdravé bez infekčního onemocnění.** Pokud má školka nebo škola od všech rodičů podepsané takové prohlášení, nelze ji ani v případě opakovaného výskytu vši z ničeho vinit.
- Zbavit děti vši je povinností rodičů, nikoliv školy a jejích pedagogických pracovníků.
- Postup při výskytu vši v předškolním a školském zařízení by měl být upraven v provozním řádu těchto zařízení. Velmi důležitá je v tomto případě spolupráce s rodiči, popř. jinými zákonnými zástupci dětí a žáků. Pokud zákonný zástupce dítěte či žáka nespolupracuje se školou, může jej ředitel školy vyzvat, aby se osobně zúčastnil projednání závažných otázek týkajících se pobytu dítěte a žáka v předškolním a školském zařízení. Této výzvě je zákonný zástupce, dle školského zákona, povinen vyhovět.
- **V případě dětí a žáků, které rodiče posílají opakovaně do kolektivu neodvšivené, i přes upozornění předškolního a školského zařízení, lze doporučit, aby o této skutečnosti byl informován příslušný orgán sociální péče. Ten totiž může v takovém případě vyvinout na rodiče tlak, například pozastavením výplaty fakultativních dávek, zvýšené kontroly plnění povinností v péči o dítě apod.**

**KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE
STŘEDOČESKÉHO KRAJE**

- Legislativně je tato problematika ošetřena např. v § 29 v zákoně č.561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Tento zákon spadá do gesce ministerstva školství (školní inspekce).
- **Dále je možné uplatnit §7 odst. 3 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění. Cituji: „K předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění je zařízení pro výchovu a vzdělávání povinno zajistit oddělení dítěte nebo mladistvého, kteří vykazují známky akutního onemocnění, od ostatních dětí a mladistvých a zajistit pro ně dohled zletilé fyzické osoby.“**
- **Podle § 31 odst. 1, písm. a) zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, v platném znění, je rodič (zákonný zástupce) povinen pečovat o zdraví nezletilého dítěte. Je tedy i povinen sledovat výskyt vší a při zaznamenaném výskytu vší je rovněž povinen zajistit neodkladně léčbu tj. odvšivení dítěte.**
- Existuje také metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT): „ Sdělení MŠMT k zajištění lepší informovanosti rodičů, žáků v případě výskytu pedikulózy (zavšivení)“.

Další opatření:

- uzavřít objemnější předměty a textilie (polštáře na sezení v družině apod., žíněnky z tělocvičny) minimálně na 7 dní do igelitových pytlů
- poučit děti, aby si nepůjčovaly hřebeny, nedotýkaly se hlavami, nepůjčovaly si čepice.